

GRAAFINEN SUUNNITTELU

Teollisuusmatkailun konseptointi -hankkeen ilme

Mäkipörhölä Janette

Opinnäytetyö

Kuvataiteen koulutus
Kuvataiteilija (AMK)

2021

Kuvataiteen koulutus
Kuvataiteilija (AMK)

Tekijä	Janette Mäkipörhölä	Vuosi	2021
Ohjaaja(t)	Eija Rajalin		
Toimeksiantaja	LapinAMK, Mirva Tapaninen		
Työn nimi	Graafinen suunnittelu Teollisuusmatkailun konseptointi -hankkeen ilme		
Sivu- ja liitesivumäärä	27 + 7		

Opinnäytetyön tavoitteena oli luoda Teollisuusmatkailun konseptointi -hankkeelle käyttövalmiit Word- ja Power Point-pohjat sekä painovalmiit esite, hankeposterit ja roll up -tiedostot. Näille hankkeen viestintämateriaaleille tehtiin lisäksi oma graafinen ilmeensä. Kyseessä oli toiminnallinen opinnäytetyö.

Opinnäytetyö keskittyi graafiseen suunnitteluun, työskentelyyn ja työvälineisiin. Jokainen viestintämateriaali esiteltiin erikseen sekä alkuvaiheen suunnittelu, työn toteutus ja viimeistely. Lisäksi hankkeen ilmeessä käytetyt graafiset elementit ja valokuvat sekä niiden työstö käytiin läpi.

Lopputuloksena syntyi tavoitteiden mukaiset käyttö- ja painovalmiit viestintämateriaalit. Näiden lisäksi hankkeen käyttöön jäi myös graafisessa ilmeessä käytetyt graafisia elementtejä ja kuusikulmion muotoon valmiiksi rajattuja valokuvia. Esitteestä tein myös verkkoon jaettavan version.

Avainsanat

Graafinen suunnittelu, visuaalinen suunnittelu, taitto, esitteet, julisteet

Degree Programme in Fine Arts
Bachelor of Culture and Arts

Author	Janette Mäkipörhölä	Year	2021
Supervisor	Eija Rajalin		
Commissioned by	Lapland UAS, Mirva Tapaninen		
Subject of thesis	Graphic design Industrial Tourism Concept - project's appearance		
Number of pages	27 + 7		

The main objective on this thesis was to create ready-to-use templates for Word and Power Point software and print-ready files for brochure, poster and roll up. These communication items also had their own graphic design made for them. Basically, this was about practice-based thesis.

This thesis focused on graphic designing, working process and tools used for creating the products. Every piece was introduced separately and explained through the working process from start to finish. This included the graphic elements and photographs used in the project's communication items layout.

As a result, there were ready-to-use templates and print-ready files for the communication items. In addition to these, there were also the graphic elements and hexagon-shaped photographs left for the project to use as they please. A brochure was also prepared as a web-friendly file to be shared with ease.

Key words

Graphic design, visual design, page layout, brochures, posters

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 TYÖN TAVOITTEET	6
2.1 Opinnäytetyön tavoitteet	6
2.2 Hanke	6
3 GRAAFISEN SUUNNITTELUN PROSESSI	7
3.1 Hankkeen graafinen ilme	7
3.1.1 Hankejulistet.....	7
3.1.2 Roll up	8
3.1.3 Esite	8
3.1.4 Word.....	9
3.1.5 Power Point.....	10
3.1.6 Logot	10
3.1.7 Värit.....	10
3.1.8 Typografia	11
3.1.9 Graafiset elementit ja valokuvat	12
3.2 Työskentely ja työvaiheet.....	14
3.2.1 Aloitus	14
3.2.2 Graafiset elementit	15
3.2.3 Graafisen ilmeen viimeistely.....	16
3.2.4 Valokuvien käsittely.....	17
3.2.5 Materiaalien kokoaminen ja viimeistely	19
3.3 Työvälineet	22
3.3.1 Adobe InDesign.....	22
3.3.2 Adobe Illustrator	22
3.3.3 Adobe Photoshop.....	22
4 POHDINTA	23
LÄHTEET.....	25
LIITTEET	27

1 JOHDANTO

Graafisella suunnittelulla tarkoitetaan kuvallista viestintää, jossa työllä on tilaaja. Päivittäin näkemämme viestit ulkoasuineen ovat aina jonkun suunnittelemaa. (Graafinen 2015a.)

Graafinen suunnittelu heijastaa omaa aikaansa ja saa vaikutteita ympäröivästä maailmasta, josta muovautuu kunkin aikakauden oma tunnusomainen tyyli. Viestin täytyy kiinnittää lukijan huomio sekä olla helppolukuista ja esteettisesti puhuttelevaa. Uudistamalla ulkoasua ja tekstisisältöä viestin on mahdollista herättää lukijan mielenkiinto yhä uudelleen. (Bohman & Hallberg 1988, 48.)

Opinnäytetyön aiheena on luoda graafinen ilme Teollisuusmatkailun konseptointi -hankkeelle. Hankkeen päätoteuttajana toimii Lapin ammattikorkeakoulu ja projektipäällikkönä sekä työn tilaajana Mirva Tapaninen.

Opinnäytetyössä käsitellään Teollisuusmatkailun konseptointi -hankkeelle tehtävää omaa graafista ilmettä. Työn tavoitteisiin kuuluvat käyttövalmiit Word- ja Power Point-pohjat sekä painovalmiit esite, hankeposterit ja roll up -tiedostot. Valokuvien käyttöä myös toivottiin. Kuvat vievät kuitenkin tilaa, jolloin niitä ei voida kaikkien viestintämateriaalien kanssa aina käyttää. Tällöin yhtenäiset graafiset elementit ja värit tukevat ilmettä ilman kuvia. Työn tavoitteisiin ei kuulu graafisen ohjeiston eikä hankkeen tunnuksen tekeminen. Tässä opinnäytetyössä ei myöskään käydä hankerahoitusta tai ohjeistoa tarkemmin läpi. Tarkempia painoteknisiä asioita ja painolaatuun vaikuttavia tekijöitä en myöskään käsittele.

Tutkimuskysymys opinnäytetyössäni on, miten toteutan Teollisuusmatkailun konseptointi -hankkeelle graafisen ilmeen. Aineistona toimii oma havainnointi, oman työn tulokset ja asiakkaan palaute sekä tietoperustana graafisen alan kirjallisuus. Opinnäytetyöni on toiminnallinen opinnäytetyö (ks. Vilkkä & Airaksinen 2003, 51), jossa toteutan Teollisuusmatkailun konseptointi -hankkeelle käyttö- ja painovalmiit viestintämateriaalit omalla graafisella ilmeellä.

2 TYÖN TAVOITTEET

2.1 Opinnäytetyön tavoitteet

Opinnäytetyön toiminnallisessa osuudessa teen Teollisuusmatkailun konseptointi -hankkeelle paino- ja käyttövalmiit viestintämateriaalit. Tässä tapauksessa näihin lukeutuu juliste, esite, roll up sekä Word- ja Power Point-pohjat. Käyn läpi näiden toteutuksen.

Opinnäytetyössäni ei tehdä hankkeelle omaa graafista ohjeistoa. Hankkeella ei myöskään ollut tarvetta omalle logolle. En käsittele hanketoimintaa tai rahoitusta. Painoteknisiä asioita en käy tarkemmin läpi, kuten millaista paperia tulisi käyttää, sen ominaisuuksia tai eri painotekniikoita ja laitteita ja painotalojen omia vaatimuksia painoaineiston valmistelulle. Opinnäytteen ei ole tarkoitus olla Adoben tai Microsoftin ohjelmistojen tutoriaali, jossa käydään työskentely vaihe vaiheelta läpi.

2.2 Hanke

Teollisuusmatkailun konseptointi -hankkeessa kehittämistavoitteena on edistää pienten ja keskisuurten yritysten liiketoiminnan kehittämistä sekä uusien matkailupalveluiden syntymistä eri vuodenojoille ja yhdistää matkailun ja teollisuuden verkostoyhteistyötä. Tavoitteena on edistää alueen matkailuyritysten liiketoimintamahdollisuuksia kehittämällä ympärivuotista matkailua teollisuusmatkailukonsepteilla sekä työkaluja ja aineistoa yritysten palvelutuotekehityksen tueksi. Hanke vahvistaa ja monipuolistaa Meri-Lapin matkailun tarjontaa ja matkailuima-
goa. (Lapin AMK 2021.)

3 GRAAFISEN SUUNNITTELUN PROSESSI

Ensimmäinen tarvittava valmis viestintämateriaali hanketta varten oli juliste. Graafisen ilmeen suunnittelun alkuvaiheessa oli hyvä pitää mielessä myös muut tulevat materiaalit. Työn tilaajan toiveena oli, että hankkeen graafisessa ilmeessä käytettäisiin myös valokuvia.

3.1 Hankkeen graafinen ilme

Tässä osuudessa esittelen hankkeelle tekemiäni aineistoja aiheittain. Esittelen ne kuvin ja tekstein, ja itse työskentelystä ja työvaiheista kerron lisää luvussa 3.2. Kaikki hankkeelle valmiiksi tekemiäni materiaalit löytyvät kuvina liitteistä 1–7.

3.1.1 Hankejuliste

Kaikkien rakennerahastorahoitusta saavien hankkeiden on laitettava esille vähimmäiskooltaan A3 oleva juliste, jossa on tietoa hankkeesta ja rahoituksesta (Työ- ja elinkeinoministeriö 2021a). Aloitin opinnäytetyön toiminnallisen osuuden hankkeen julisteen tekemisestä (Liite 1). Julisteen graafinen ilme tulisi toistumaan myös muissa viestintämateriaaleissa.

Jätin valokuvat pois hankejulisteesta, sillä yritin välttää tekemästä yleisilmeestä liian sekavaa. Lopulta A3 koko on kuitenkin kokemuksieni mukaan sen verran pieni, ettei siihen kannattanut yrittää kaikkea kuvallista materiaalia mahduttaa. Hankkeen rahoitussummille, hankeajalle ja yhteystiedoille tein omat kuusikulmais- set laatikot, jotta nämäkin tiedot löytyvät helpommin kuvituksen keskeltä.

Lopulliseen painoon menevään tiedostoon sisällytin leikkuuvarat mutta en leikkuumerkkejä. Käytännöt vaihtelevat painokohtaisesti, halutaanko aineistoon merkkejä vai ei, mutta leikkuuvarat on oltava aina mukana.

3.1.2 Roll up

Roll upin eli rullajulisteen (Liite 2) tekemistä aloitin sen jälkeen, kun juliste oli saanut hyväksynnän ja pystyin käyttämään samaa graafista ilmettä. Kokoa rullajulisteella on 850mm x 2000mm. Tähän mahtui hyvin myös valokuvia kuusikulmion muotoon, kun muita graafisia elementtejä jätettiin vähemmälle.

Painoon menevään aineistoon sisällytin 200 mm asennusvaran alareunaan, ja koska kyseessä on näin iso tuote, on aineistossa 5 mm:n leikkuuvarat.

3.1.3 Esite

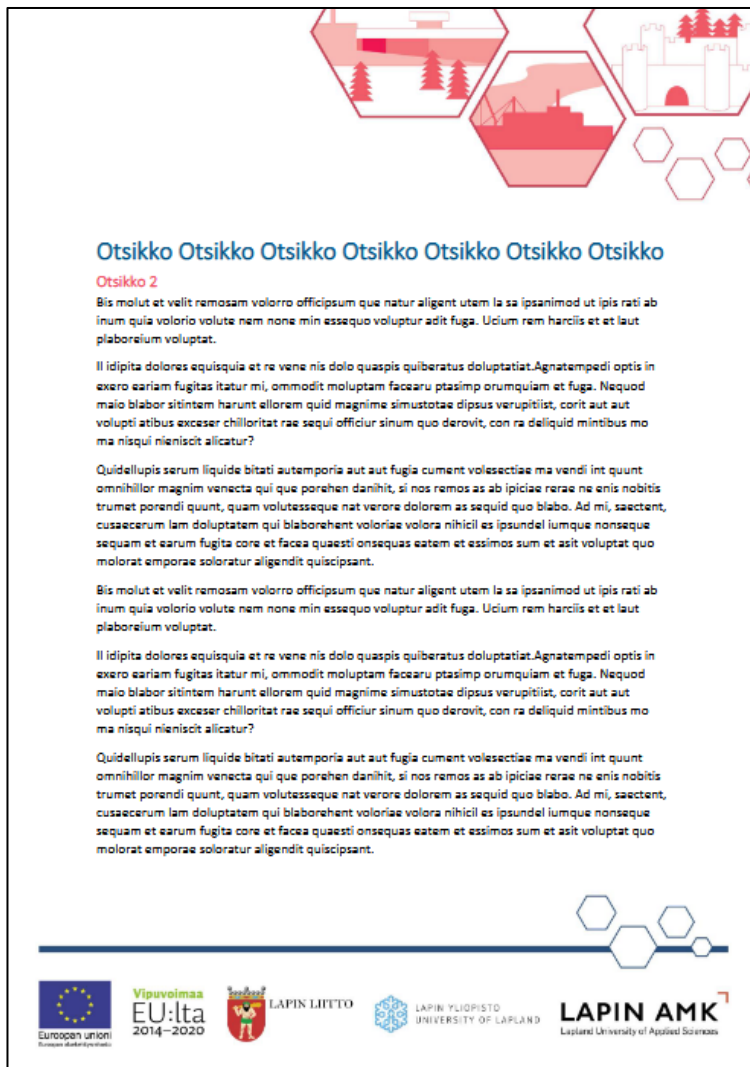
Esite (Liite 3) on 4-sivuinen ja A5-kokoinen. Esitteestä tein sekä verkkoon laitettavan pdf-tiedoston että painettavia esitteitä varten painovalmiin pdf-tiedoston. Mielestäni esite on yksi keskeisimmistä viestintämateriaaleista, sillä siinä selotetaan hankkeen toiminnasta laajemmin kuin julisteessa tai roll upissa, ja se on helpommin jaettavissa. Esitteen kannet (Kuva 1) nähdään ensimmäisenä, joten mielestäni niihin kannattaa panostaa.

Kuva 1. Hankkeelle tehdyn esitteen taka- ja etukansi

3.1.4 Word

Hankeella oli tarve Word-pohjalle, jota voitaisiin käyttää viestinnässä. Kuten muihinkin materiaaleihin, myös Word-pohjaan sisällytetään rahoittajien ja hankekumppaneiden logot. Kuvituksen määrän halusin pitää hillittynä, jotta tekstille jäisi hyvin tilaa (Kuva 2). Tein lopulta kaksi erilaista versiota, joista toinen otettiin hankkeen käyttöön (Liite 4). Ensimmäisessä on tiedoston ensimmäisellä sivulla värikäämpiä kuusikulmaisia elementtejä, ja toisessa versiossa kuusikulmioissa on vain ääriiviivat. Molemmissa versiossa ensimmäisen sivun jälkeiset sivut ovat myöskin väreiltään vaaleampia.

Kuva 2. Kuvitus pidetään maltillisena, jotta tekstille jää tilaa

3.1.5 Power Point

Power Point-pohjaa (Liite 5) hankkeessa voidaan käyttää aina tarpeen mukaan. Tähän myös kuuluvat rahoittajien ja hankekumppaneiden logot, jotka ovat näkyvillä otsikkodiassa. Hankkeen graafisen ilmeen mukaiset värit on sisällytetty Power Point-pohjan teemaan, ja graafiset elementit ovat mukana kuvatiedostoina. Tein diat kahdessa eri värissä (Kuva 3), joista työn tilaaja valitsi siniset diat.

Kuva 3. Muutama esimerkki diojen ulkoasusta punaisen ja sinisen väreissä

3.1.6 Logot

EU-lippulogo ja Vipuvoimaa EU:lta logoa tulee käyttää kaikissa hankkeeseen liittyvässä viestinnässä ja viestintämateriaaleissa. Logojen on oltava vähintään yhtä suuria joko leveydeltään tai korkeudeltaan kuin samassa yhteydessä käytetty suurin logo. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2021b.) Kuvassa 4 on hankkeen rahoittajien ja hankekumppaneiden sekä toimijoiden logot.

Kuva 4. Kuvakollaasi logoista, jotka on oltava esillä viestintämateriaaleissa

3.1.7 Värit

Visuaalisessa ilmeessä värillä on oleellinen osa, ja yhteisöillä ja yrityksillä on usein omat väripalettinsa joiden värit yleensä esiintyvät logoissa tai muissa tunnuksissa. Tunnuksissa ja logoissa esiintyvien värien lisäksi on myös mahdollista

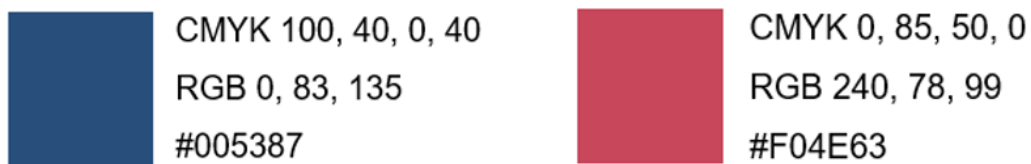
käyttää niitä tukevia värejä. Yrityksillä saattaakin olla erilaisia toimialoja, jotka on haluttu erottaa toisistaan omilla tunnusväreillään. (Korkeila, Lammela & Paananen 2010, 24.)

Eri käyttötarkoituksia varten värien arvot tulee määritellä. Painotuotteissa on käytössä CMYK- värit, näytöillä taas RGB-värit. Värejä voidaan myös nimetä erilaisien värijärjestelmien koodeilla, esimerkiksi painotuotteissa Pantonen PMS-koodeilla. (Korkeila ym. 2010, 24.)

RGB ja CMYK ovat värimalleja, joilla voi olla eri väritiloja. Näiden väritilojen vaihtumisen takia värit voivat näyttää erilaiselta eri laitteella, koska laitteet ja ohjelmistot voivat käyttää toisistaan poikkeavia väritiloja. (Adobe 2020a.)

Värijärjestelmien avulla mahdollistetaan värin oikeellisuus, sillä tavanomaisessa prosessi-CMYK-tekniikassa lopputulos ei ole aina varmasti täysin oikea. Värien oikeellisuutta ja ennakoitavuutta saadaan parannettua värienhallinnalla. (Korkeila ym. 2010, 24.)

Opinnäytetyössäni käytin kahta väriä, punaista ja sinistä, sekä tarvittaessa näistä vaalennettuja värejä. Kuvassa 5 on kerrottu näiden värien arvot. Punaista, sinistä tai molempia on käytetty kaikissa Meri-Lapin kuntavaakunoissa, joskin eri sävyissä, jolloin valitsemani värit toistuvat myös hankkeen toiminta-alueen väreissä.

Kuva 5. Hankkeen päävärit

3.1.8 Typografia

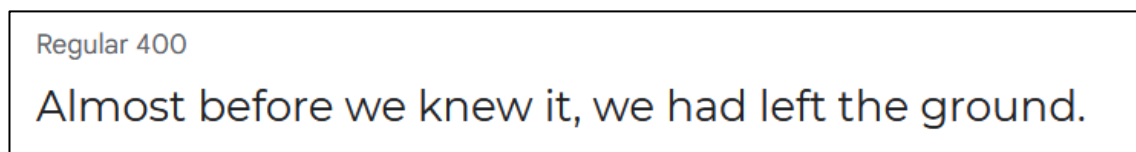
Typografialla on alun perin tarkoitettu kirjainmerkkien suunnittelua, mutta sana on ajan saatossa saanut uusia merkityksiä. Tekstien, kirjasintyyppien, kirjainten

asettelun ja värityksen suunnittelu ja sommittelu on typografiaa. Se on osa graafista suunnittelua sekä kirjojen, lehtien ja digitaalisten sisältöjen taittoa. (Graafinen 2015b.)

Hyvä typografia auttaa lukijaa, ja tasatut rivit mahdollistavat katseen siirtymistä riviltä toiselle vaivatta. Liian pitkien rivien lukeminen ei ole kuitenkaan yhtä sujuvaa. (Loiri & Juholin 1998, 33.)

Kirjaintyyppin valintaa pidetään tärkeimpänä typografian laatimisessa. Yleensä muutaman kirjaintyyppin käyttö riittää, ja liian monen kirjaintyyppin käyttö voi aiheuttaa sekavuutta. Kirjaintyyppin valintaa voidaan perustella todellisilla ja kuvitelluilla ominaisuuksilla, kirjainten luomilla mielikuvilla, historiallisilla tekijöillä tai sopivuudella. Valinnan voi tehdä vaistonvaraisesti tai harkiten. Kirjaintyyppin valitsemisen kriteereitä lienee siis vaikea määritellä. (Loiri & Juholin 1998, 34.)

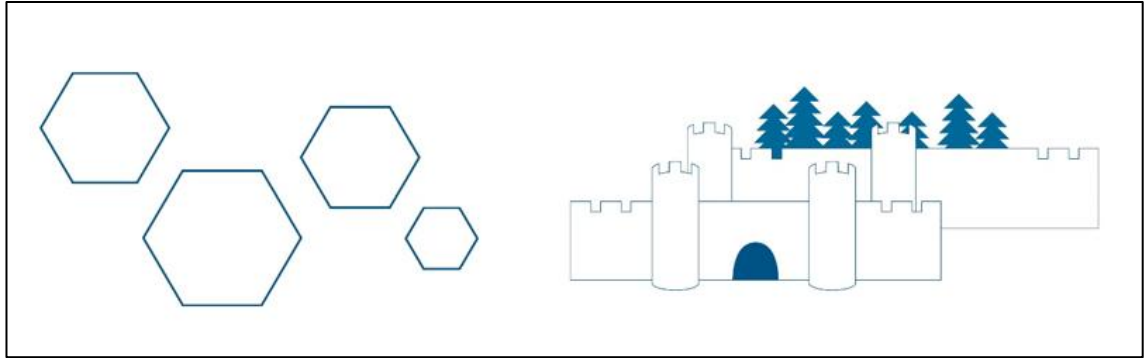
Alkuperäisessä suunnitelmassa minulla oli otsikolle ja leipätekstille eri kirjaintyyppit eli fontit. Lopputulos näytti kuitenkin mielestäni paremmalta, kun molemmat tekstit käyttivät samaa kirjaintyyppiä mutta eri tyyleillä, väreillä ja koolla. Lisäksi hankkeen graafisessa ilmeessä muu ulkoasu tuo vaihtelua, ettei erikoisemmille kirjasintyypeille ollut mielestäni tarvetta, tai ne olisivat voineet saada lopputuloksen näyttämään rauhattomalta. Niinpä ainoaksi kirjaintyyppiksi valitsin Google Fonts palvelusta löytyvän ilmaisen fontin Montserrat, josta on tyylinäyte kuvassa 6.

Kuva 6. Montserrat-kirjaisintyyppin tyyli regular

3.1.9 Graafiset elementit ja valokuvat

Graafiset elementit (Kuva 7) tein helpottamaan hankkeen eri viestintämateriaalien kuvittamista ja yhtenäisen ilmeen luomista. Tarvittaessa niitä pystyisi käyttämään myös muuallakin kuin pelkästään viestintämateriaaleissa.

Kuva 7. Muutama esimerkki graafisista elementeistä

Hanke oli saanut käyttöönsä valokuvia (Kuva 8) Kemin Matkailu Oy / Experience 365:ltä. Luonnollisesti näitä haluttiin käyttää myös hankkeen viestintämateriaaleissa. Kuvia oli paljon, ja kaikki olivat hyvälaatuisia. Kuvia pyrittiin valikoimaan kaikilta vuodenajoilta.

Kuva 8. Yksi monista valokuvista, joita käytettiin hankkeen materiaaleissa ja rajattiin kuusikulmion muotoon

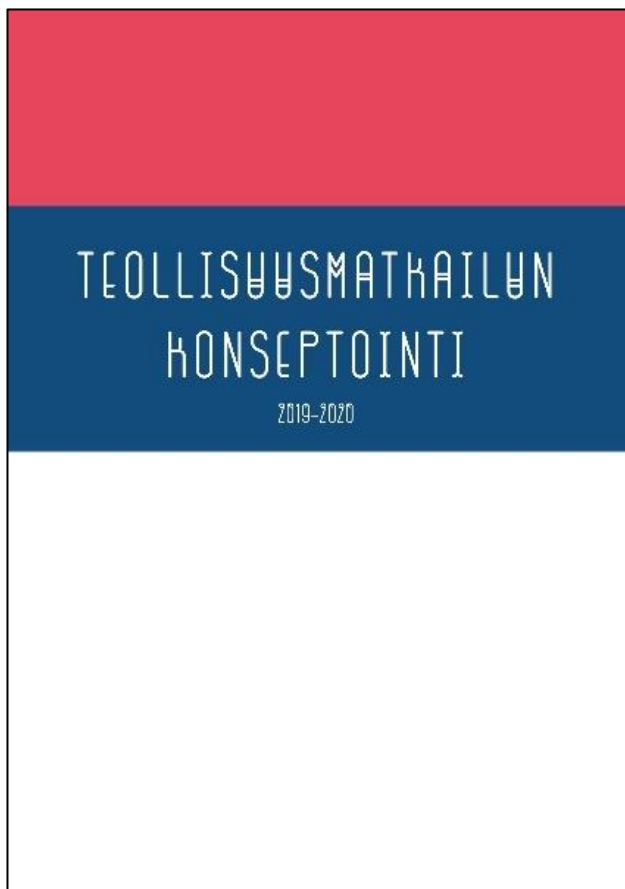
3.2 Työskentely ja työvaiheet

Tässä luvussa kuvaan työskentelyvaiheita hankkeen graafisen ilmeen suunnittelusta.

3.2.1 Aloitus

Kun rahoittajien vaatimukset materiaalien suhteen ovat tiedossa, pystyn varaan pakollisille tiedoille tilaa ja ottamaan nämä huomioon suunnitteluvaiheessa. Suunnittelun ja toteutuksen aloitin hankejulistesta, joka tulee samalla määrittämään hankkeen graafisen ilmeen.

Aloitin työskentelyn InDesign-ohjelmalla. Alkuun käyttämäni kirjaintyyppi oli leikimielisempi Gogoia, joka vielä tässä vaiheessa vaikutti hyvältä valinnalta, sillä julisteessa ei ollut vielä väripalkkien lisäksi muuta, kuten näkyy kuvassa 9.

Kuva 9. Hankejulistete suunnittelun alussa

Väreiksi valikoitui punainen ja sininen. Punaista ja sinistä löytyy myös Kemi-Tornion seutukunnan vaakunoissa (Kuva 10).

Kuva 10. Kemi-Tornion seutukuntaan kuuluvat Kemi, Keminmaa, Simo, Tervola ja Tornio (Wikipedia 2021)

Hankkeen graafisessa ilmeessä on mielestäni oleellista myös jonkinlaiset kuvitukset, siis graafiset elementit tai valokuvat. Kuvan lukeminen vaatii vähemmän, ja kuvan ja tekstin avulla viesti ymmärretään paremmin, kun ne selittävät toinen toisiaan (Loiri & Juholin 1998, 52). Graafisten elementtien suunnittelu ja toteutus oli siis seuraava vaihe. Tekemisestä kerron enemmän luvussa 3.2.2.

3.2.2 Graafiset elementit

Tarvitsin hankkeen graafista ilmettä varten myös graafisia elementtejä, jotka tukisivat ilmettä hankkeen viestintämateriaaleissa silloin, kun valokuvia ei kannata tai voi tilan puutteen takia käyttää.

Kuusikulmion muoto syntyi, kun tarvitsin jotain, jolla nostaa ylös rahoittajien vaatimat tiedot esille valkoisesta pohjasta. Toki ympyrä tai neliö oli toiminut myös raamittamaan tekstejä, mutta mielestäni kuusikulmio sopi paremmin ja ajatus valokuvien rajaamisesta tähän muotoon syntyi samalla.

Työn tilaajalta oli myös tullut toive, että kuvituksina voisi esiintyä Meri-Lappiin liittyviä tunnettuja asioita, kuten Elämystehdas Lappari, Kemin LumiLinna ja Jäänmurtaja Sampo. Näistä tein Illustratorilla vektorigrafiikat sinisen ja punaisen sävyissä, joita käytin sitten eri viestintämateriaaleissa. Ulkomuoto muuttui osassa yksinkertaistettumaksi töiden edetessä.

Graafisia elementtejä suunnitellessa ja tehdessä halusin toteuttaa väreiltään ja ulkomuodoltaan pelkistettyjä kuvituksia. Yksinkertainen ulkoasu mielestäni mahdollistaa niiden käytön vapaammin ilman, että lopputuloksesta tulee helposti liian sekava, rauhaton tai täyteen ahdatun oloinen.

Kaikki graafiset elementit syntyivät lähinnä Illustratorin muototyökaluilla kuten suorakulmio-, ellipsi- ja monikulmiotyökaluilla. Pathfinder-työkalulla, joka sisältää useamman toiminnon, muun muassa yhdistä muodot ja vähennä muodot, sain aikaiseksi halutun lopputuloksen. Tämän työkalun löytää helpoiten ohjelman Window-pudotusvalikosta. Lisäämällä, vaihtamalla ja poistamalla täyttövärit ja ääri- viivat sain graafisista elementeistä erivärisiä versioita käyttööni. Kaikki valmiit graafiset elementit ovat nähtävillä liitteessä 6.

3.2.3 Graafisen ilmeen viimeistely

Kun ensimmäiset graafiset elementit olivat valmiit, kokeilin asetella niitä julisteeseen eri tavoin. Kuvassa 11 on aseteltu graafisia elementtejä, tekstejä ja kuvia julisteeseen. Graafinen ilme on vielä kokeiluvaiheessa, jossa testaan, mikä mielestäni toimii ja mikä ei.

Kuva 11. Julisteen ja graafisen ilmeen suunnittelun välivaiheita

Kun sain julisteeseen väripalkkien lisäksi graafisia elementtejä mukaan, halusin vaihtaa fontin johonkin rauhallisempaan. Tässä vaiheessa vaihdon Gogoia-kirjaintyyppiin Montserrat-kirjaintyyppiin. Kokeilin sisällyttää myös valokuvia julisteeseen. Myös työn tilaajalta tuli tiivistetympi hankkeesta kertova teksti.

Lopulta jätin valokuvat pois, mutta säilytin kuusikulmion muotoiset kehykset julisteen oikeaan ylänurkkaan. Hankkeen logot sijoitin alareunaan valkoiselle pohjalle. Muutin tässä vaiheessa vielä joidenkin graafisten elementtien ulkonäköä, sijaintia ja kokoa (Kuva 12). Lopullinen graafinen ilme julisteelle löytyy liitteistä (Liite 1).

Kuva 12. Kun viimeisin vedos sai hyväksynnän, oli hankkeen ilme pääpiirteittäin valmis

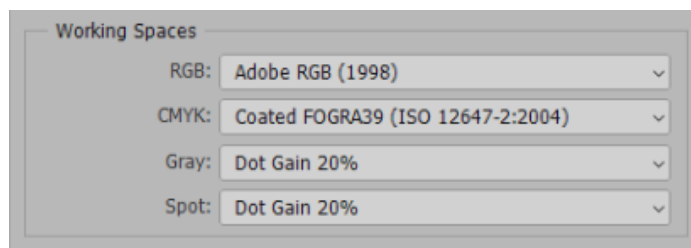
3.2.4 Valokuvien käsittely

Jotta saisin varmistettua kuvien toistumisen oikein painettuna paperilla, käsittelin ne Adoben Photoshop-kuvankäsittelyohjelmalla. Ennen käsittelyä on tehtävä ratkaisu tallennusmuodon, kuvakoon ja -resoluution, väritilan ja väriprofiilin osalta (Korkeila ym. 2010, 52). Hankkeen materiaaleissa käytettävät valokuvat tulivat Kemin Matkailu Oy / Experience 365:ltä.

Kuvat olivat jpg-muodossa. Jpg:n laatu riittää, kun kuvia ei jouduta rankasti ja useaan otteeseen muokkaamaan vedoskierroksen aikana, sillä jpg tiedoston uudelleen pakkaaminen alentaa kuvan laatua (Korkeila ym. 2010, 56–57). Itse pidin alkuperäiset kuvat erillään käsitellyistä kuvista, ja pyrin käsittelemään kuvat painoa varten niin, että tulevia muokkauksia olisi mahdollisimman vähän.

Resoluutio vaikuttaa kuvan tarkkuuteen, ja kuvan pikselimitat kertovat pikselien määrän leveys- ja korkeussuunnassa (Adobe 2021c). Ppi (pixels per inch) kertoo digitaalisen kuvan tarkkuuden, pikseliä tuumalla. Dpi (dots per inch) kertoo taas tulostimen tarkkuuden, pistettä tuumalla. (Digi KUVA 2018.) Painotuotteissa kuvan resoluution tulee olla riittävä, ja liian pieni resoluutio aiheuttaa heikkolaatuisia kuvia. Näyttöpäätteellä kuvien resoluutioksi riittää 72 ppi, painokuvien resoluutioksi 300 ppi. (Korkeila ym. 2010, 192.) Varmistin Photoshop-ohjelmalla, että kaikkien käytettävien kuvien resoluutioksi on asetettu vähintään 300 ppi ainakin siihen saakka, kunnes käyttötarkoitus muuta vaatii.

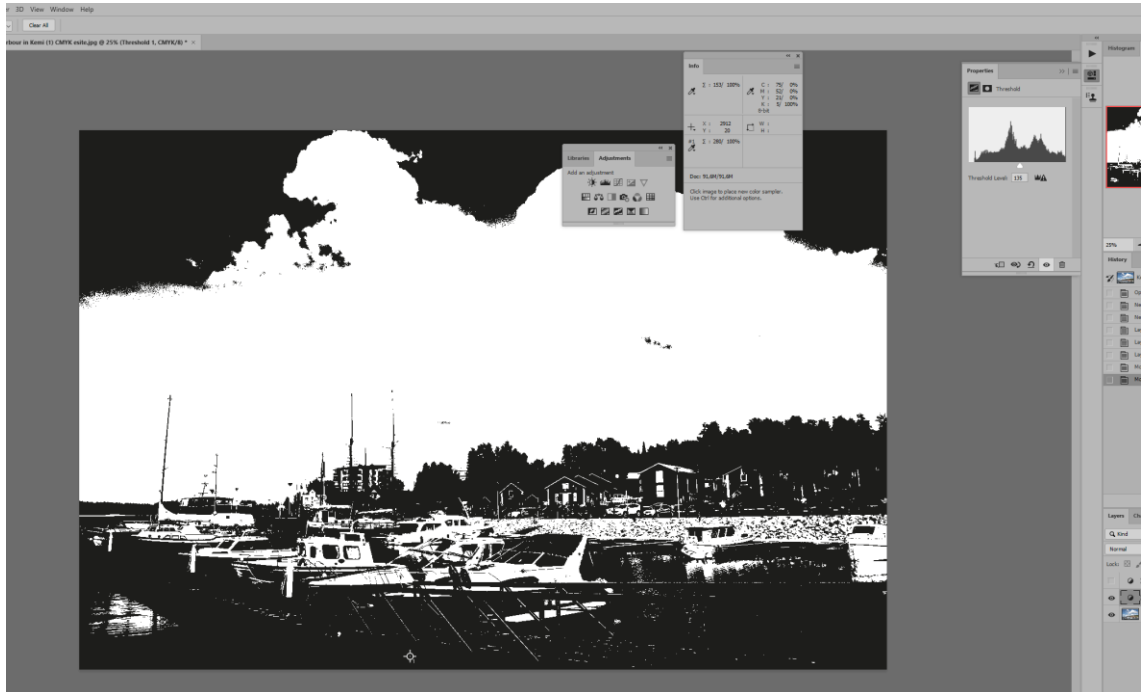
Adobe on kehittänyt Adobe RGB (1998) väritilan (Kuva 13), josta on tullut suositusväritila aineistoille, jotka muunnetaan CMYK-järjestelmään. Se sisältää yleisimmät värit, joita pystytään toistamaan CMYK-muodossa. (Foss, Stran, Bråten, Sivesind & Peltonen 2007, 12.)

Kuva 13. Väriasetukset valokuvien käsittelyä varten

Valokuvien värit käsittelin päällystettyä paperia varten. Maksimi väripeitto päällystetylle paperille on yleensä 280 % (PrintSimple 2021). Väripeitto saadaan laskeamalla värin CMYK-arvot yhteen, esimerkiksi hankkeen graafisessa ilmeessä käyttämäni sinisen värin arvot ovat C 100, M 40, Y 0, K 40 eli $100 + 40 + 0 + 40 = 180$. Jos väripeitto ylittää enimmäismääräksi luokitellun arvon, kaikki värimuste

ei välttämättä imeydy paperille ja voi aiheuttaa tuhruja. (PrintSimple 2021.) Muokkasin siis valokuvien tummimmat kohdat olemaan enintään tuon 280%, työvaihe tästä on kuvassa 14. Kuusikulmion muotoon rajatut kuvat löytyvät liitteestä 7.

Kuva 14. Valokuvan tummat ja vaaleat kohdat saa näkyviin Threshold-tasolla ja muokkaukset Curves-tasolla

3.2.5 Materiaalien kokoaminen ja viimeistely

Kun lopullinen graafinen ilme oli saatu toteutettua julisteessa ja vedos hyväksytty työn tilaajalla, aloitin työstämään muita viestintämateriaaleja. Muita viestintämateriaaleja varten kokosin tekemiäni graafisia elementtejä samaan työtiedostoon InDesignissa, josta aloin asettelemaan ne paikoilleen.

Roll up on suurilta osin sama julisteen kanssa, erotuksena että graafisten elementtien lisäksi alapuolelle tuli myös kuvia. Painatusta varten varasin lopulliseen painoon menevään tiedostoon alareunaan 200 mm asennusvaran, ja koska roll up on tuotteena suurkuva, riittää kuvien tarkkuudeksi 150 ppi (Grano 2016). Lopullinen roll up löytyy liitteistä (Liite 2).

Esitettä varten tein InDesignissa neljä tyhjää sivua, jotka jo ensimmäisestä sivusta alkaen avautuvat aukeamittain. Visuaalisesti esite on jo vähän erilaisempi

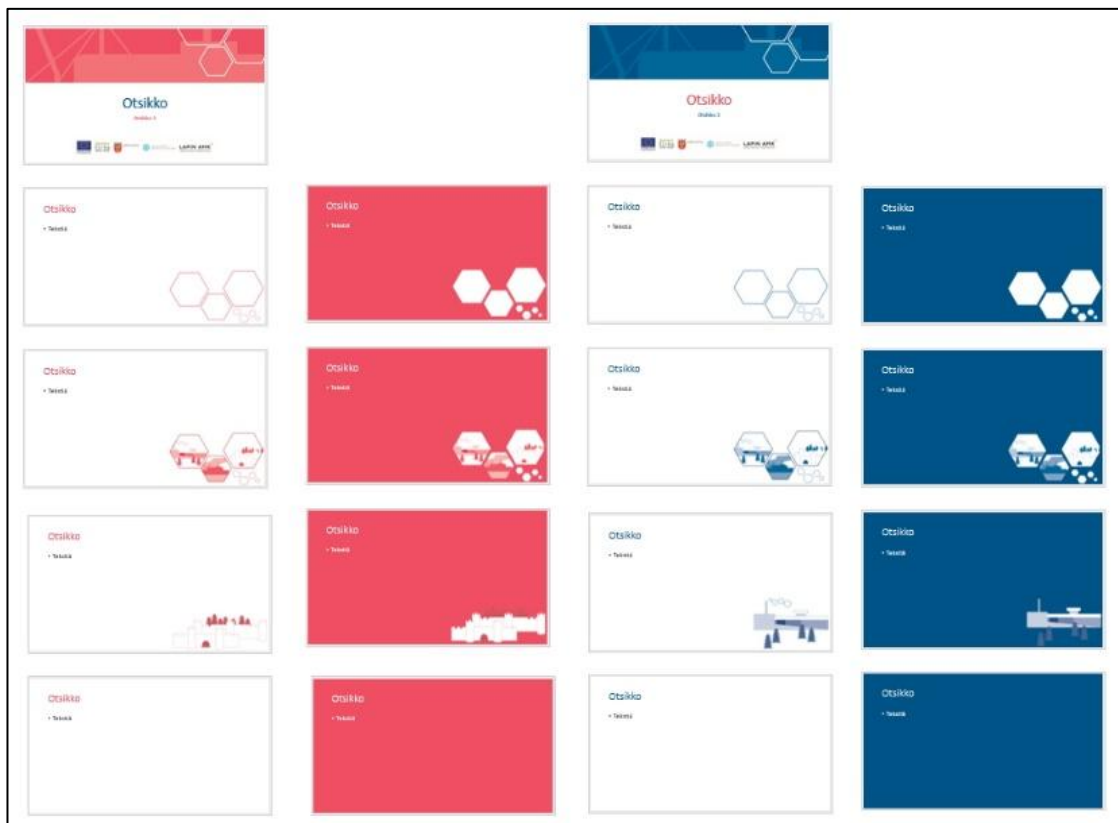
kuin juliste ja roll up, mutta yhtenäiset värit ja graafiset elementit tekevät esitteestä kuitenkin tunnistettavan. Esitteen teksteissä esiintyvät otsikot ovat muuhun tekstiin verrattuna lihavoitu ja väriltään punaisia tai sinisiä, jotta ne erottuisivat leipätekstistä. Valmis esite löytyy liitteistä (Liite 3).

Word-pohjista tuli pelkistetyimmät kuin muista viestintämateriaaleista. Pidin tärkeimpänä, että tyhjää tilaa jää tekstille reilusti. Lopulta tein kaksi erilaista versiota pohjaksi. Toisessa yläreunassa oleviin kuusikulmioihin on sisällytetty graafisia elementtejä valokuvan tavoin, toisessa jätin nämä pelkiksi ääriiviivoiksi. Molemmissa versioissa määritin ensimmäisen sivun erilaiseksi, ja kaikissa sivuissa siitä eteenpäin on graafisissa elementeissä haaleampi värityys (Kuva 15). Logot tiedoston alalaidassa pysyvät sellaisenaan sivusta toiseen. Käytännössä siis kaikki nämä on lisätty word-pohjaan klikkaamalla tekstitiedoston ylä- tai alatunniste aktiiviseksi ja lisäämällä kuvatiedosto, jonka olen tehnyt A4 kokoon ja sisällyttänyt samaan kuvatiedostoon kaiken tarpeellisen. Kuvatiedoston asetteluasetuksista täytyy vielä valita asetus ”tekstin alla” jotta kuva saadaan näkymään taustalla. Koska kuva on lisättyä ylä- tai alatunnisteen avulla, toistuu se automaattisesti jokaisella uudellakin sivulla. Ylä- tai alatunniste aktivoituna, on mahdollista määrittellä ensimmäinen sivu erilaiseksi. Tämän toiminnon avulla sain ensimmäisellä sivulla näkymään eri kuvatiedoston kuin muissa. Valmis Word-pohja löytyy liitteestä 4.

Kuva 15. Vaihtoehto Word-pohjaksi, jota ei valittu käyttöön

En ole aiemmin luonut Powerpointissa omaa tyyliä, mutta ohjelman välilehtiä tutkimalla ja tiedonhaulla tämän tekeminen on mahdollista. Työstö aloitetaan Powerpointin omasta, olemassa olevasta teemasta, jota lähdetään muokkaamaan. Omat mukautetut värit on myös mahdollista lisätä ohjelmassa olevaan väripalettiin ja teeman väreihin. Teeman värit tulevat enemmän esiin ainakin kaavio-, muoto ja SmartArt-työkaluja käytettäessä. Ensimmäiseen otsikkodiaan hankkeen logot on laitettu kuvatiedostona, ja taustakuva on upotettu otsikkodian teemaan. Muissa dioissa graafiset elementit ovat kuvatiedostoina, jotta ne olisivat poistettavissa tai siirrettävissä. Sen sijaan, että tekisin lukuisia eri vaihtoehtoja graafisten elementtien asettelulle eri dioille teeman asetuksiin, oli minusta järkevämpää jättää ne kuvatiedostona esimerkkidioille. Näistä ne voidaan tarvittaessa kopioida muihin tai dian voi monistaa. Tein dioista eri väri vaihtoehtoja (Kuva 16) joista työn tilaaja valikoi käyttöön neljän dian sarjan (Liite 5).

Kuva 16. Ehdotelmat Powerpoint-pohjan ulkoasulle

3.3 Työvälineet

Kaikki työskentely tätä opinnäytetyötä toteutettaessa on tapahtunut tietokoneella ja Adoben ohjelmilla. Microsoft Officen toimisto-ohjelmia olen tarvinnut Word- ja Power Point-pohjien tekemiseen, mutta näissä käytettävät graafiset elementit ja kuvat ovat syntyneet Adoben ohjelmilla. Piirtopöytää en ole tarvinnut tämän hankkeen ilmeen suunnittelussa, sillä tavallinen tietokonehiiri riitti minulle vektorigrafiikan tekemiseen.

3.3.1 Adobe InDesign

InDesign on taitto-ohjelma jolla voidaan suunnitella ja julkaista sekä paino- että digitaalijulkaisuja. Ohjelma toimii yhdessä muiden Adoben ohjelmistojen kanssa. (Adobe 2021b.) Kokosin kuvitus- ja tekstimateriaalit yhteen InDesignissa. Muotoilin tekstiä ja asettelin graafisia elementtejä sekä kuvia. Jos jonkin kuvan tai graafisen elementin tiedostoa piti muokata, se onnistui Adoben toisella ohjelmalla, ja tiedoston pystyi päivittämään sitten InDesignin puolella.

3.3.2 Adobe Illustrator

Illustrator on vektorigrafiikkaan erikoistunut ohjelma, jota käytetään paljon tekstiili- ja pakkaussuunnittelussa (Korkeila ym. 2010, 12). Käytin ohjelmaa graafisten elementtien tekemiseen ja muokkaamiseen. Vektorigrafiikan vahvuutena on kuvien skaalautuvuus ilman laadun heikkenemistä (Adobe 2021e).

3.3.3 Adobe Photoshop

Photoshop on kuvankäsittelyohjelma, jonka käyttäjäkuntaa ovat valokuvaajat, suunnittelijat, verkkoasiantuntijat ja videoammattilaiset. Se mahdollistaa 2D- ja 3D-kuvankäsittelyn lisäksi videoiden muokkauksen. (Adobe 2021d.) Ohjelmalla käsittelin valokuvien värit päällystetyille paperille sopiviksi ja resoluutiot painolaituisiksi.

4 POHDINTA

Tutkimuskysymyksenä opinnäytetyössäni oli, miten toteutan matkailualan konseptointi -hankkeelle graafisen ilmeen. Työn tavoitteena oli luoda käyttövalmiit Word- ja Power Point-pohjat sekä painovalmiit hankeposterit, esite ja roll up-tiedostot.

Vaikka rajasin painotekniset asiat opinnäytetyön ulkopuolelle, vaikuttivat ne kuitenkin koko ajan taustalla, sillä lopputuotteena on oltava painovalmiit tiedostot. Vastauksena tutkimuskysymykseen, en voi sanoa yhtä ainoaa asiaa mikä olisi olennaisin graafisen ilmeen suunnittelussa ja toteutuksessa, sillä lopputulos on kokonaisuus, joka koostuu yksittäisistä osista pala kerrallaan. Työjärjestys ilmeen toteuttamisessakaan ei voi olla kiveen hakattu, sillä ennalta suunnittelemaat asiat eivät välttämättä toimikaan yhtä hyvin kokonaisuutena tai sellaisena kuin olin sen ajatellut. Tein muutoksia sitä mukaan, kun kokonaisuus alkoi muodostua ja halusin kokeilla, näyttääkö jokin muu ratkaisu sittenkin paremmalta. Lopputuloksena syntyi käyttö- ja painovalmiit tiedostot viestintämateriaaleista, sekä graafisia elementtejä ja kuusikulmion muotoon valmiiksi rajattuja valokuvia hankkeen käyttöön. Myös esitteestä tein verkossa jaettavan pdf version.

Yleensä työtä tarkastellessa jälkeenpäin minulle on tullut ajatuksia siitä, mitä olisi voinut tehdä toisin tai paremmin. Tämän työn kohdalla minulla ei sellaista tunnetta tullut, että jonkin voisi tehdä paremmin tai kannattaisi tehdä toisin, sillä mielestäni lopputulos ei laadultaan siitä miksikään muuttuisi, vaan muutokset olisivat lähinnä makuasioita. Tämä voi toki johtua siitä, että olen tehnyt samantapaisia töitä aikaisemminkin, jolloin työvaiheet ja tekeminen ovat jo tuttuja minulle. Toisaalta, myönnän että tietoperustan läpikäyminen sai uskon omaan osaamisen välillä horjumaan, sillä vastaan tuli tietoa joka liittyi kyllä aiheeseen, mutta jotka eivät mielestäni kuitenkaan parantaisi lopputulosta – tästä jäi tunne, että osaanko sittenkään tarpeeksi, onko työ sittenkään hyvä. Tietoperustaa olisin voinut käydä läpi ennen työn aloittamista, mutta tuohon aikaan oma varmuus osaamisesta ikään kuin toimi esteenä. Mutta typografia aiheena olisi ollut sellainen, mihin olisin voinut tutustua enemmän ennen työn aloittamista. Tiedostan, että se on opinnäytetyössäni läpikäydyistä aiheista se, josta minulla on vähiten tuntemusta. Aiheena typografia on sellainen, että olen ollut siitä aiemminkin kiinnostunut juurikin siitä

syystä, ettei minulla ole siitä syvällisempää kokemusta eikä tietämystä. Koin pääasiaksi, että tekstin luettavuus säilyy ja asiat erottuvat toisistaan. Jos jokin asia pitäisi tehdä toisin, se olisi typografian perehtyminen ennen työn aloittamista. Lopputulos saattaisi olla siitäkin huolimatta sama tai samankaltainen, mutta omaksumalla enemmän tietoa asiasta, olisi mahdollisuus myös leikitellä kirjaintyypeillä enemmän, ihan vain siitäkin syystä että tietoisuus erilaisista kirjaintyypeistä ja tyyleistä lisääntyy.

Tietoperustaa kerätessäni huomasin, että jotkin asiat olivat todella monimutkaisia verrattuna omaan käytännön kokemukseen. Vaikka rajasin painotekniset ja painolaatuun vaikuttavat tekijät opinnäytetyöni ulkopuolelle, oli esimerkiksi värin hallinta selostettu eri verkkosivuilla ja kirjoissa laajasti ja osittain vaikeaselkoisesti. Jos olisin ollut ensimmäistä kertaa tekemässä tällaista työtä, olisi olennaisen tiedon löytäminen ollut kovan työn takana, ja se olisi mahdollisesti paisuttanut opinnäytetyötä itselleni liian suuritöiseksi. Aikaisempien kokemusten ansiosta minun oli helpompi etsiä juuri tiettyä asiaa, mutta niiden löytäminen ja seulominen muusta otti silti aikansa. Samankaltaiset ja vaikeat termit sekoittivat minutkin.

LÄHTEET

- Adobe 2020a. Perustietoja värinhallinnasta. Viitattu 23.11.2021
<https://helpx.adobe.com/fi/photoshop/using/understanding-color-management.html>.
- Adobe 2021b. InDesignin yleiset kysymykset. Viitattu 25.10.2021
<https://helpx.adobe.com/fi/indesign/faq.html>.
- Adobe 2021c. Kuvan koko ja tarkkuus. Viitattu 15.11.2021
<https://helpx.adobe.com/fi/photoshop/using/image-size-resolution.html>.
- Adobe 2021d. Photoshop Usein kysytyt kysymykset. Viitattu 25.10.2021
<https://helpx.adobe.com/fi/photoshop/faq.html>.
- Adobe 2021e. What is vector art. Viitattu 17.11.2021
<https://www.adobe.com/creativecloud/illustration/discover/vector-art.html>.
- Bohman, J. & Hallberg, Å. 1988. Graafinen suunnittelu. Suom. Sirkkaliisa Kallonen & Vuokko Väkiparta. Jyväskylä: Gummerus. (Ruotsinkielinen alkuteos 1987.)
- Digi KUVA 2018. Onko dpi sama kuin ppi? Viitattu 15.11.2021 <https://digi-kuva.fi/valokuvaustekniikka/onko-dpi-sama-kuin-ppi>.
- Foss, K., Strand, J., Bråten, T., Sivesind, A. K. 2007. Väriopas: 27 000 väriä kolmella eri paperilla. Suom. Sirja Peltonen. Malmö: Bokförlaget Arena. (Ruotsinkielinen alkuteos 2006.)
- Graafinen 2015a. Graafinen suunnittelu pähkinänkuoressa. Viitattu 4.10.2021
<https://www.graafinen.com/suunnittelu/yleista/graafinen-suunnittelu-pahkinan-kuoressa/>.
- Graafinen 2015b. Yleistä typografiasta. Viitattu. 4.11.2021 <https://www.graafinen.com/suunnittelu/typografia/yleista-typografiasta/>.
- Grano 2016. Aineisto-ohje, suurkuva. Viitattu 24.11.2021
https://www.grano.fi/hubfs/Grano_Aineisto-ohje_Suurkuva_2016.pdf.
- Korkeila, S., Lammela, M. & Paananen, P. 2010. Suunnittele, toteuta ja julkaise: Adobe Creative Suite -työnkulku. Jyväskylä: Docendo.
- Lapin AMK 2021. Lapin AMKin hankkeet. Viitattu 3.11.2021 <https://www.lapinamk.fi/fi/Yrityksille-ja-yhteisoille/Lapin-AMKin-hankkeet?RepoProject=4203500038>.
- Loiri, P. & Juholin, E. 1998. Huom!: Visuaalisen viestinnän käsikirja. Helsinki: Inforviestintä.
- PrintSimple 2021. What are the minimum and maximum values of ink coverage? Viitattu 17.11.2021 <https://www.printsimple.eu/en-be/help/what-are-the-minimum-and-maximum-values-of-ink-coverage>.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2021a. Rakennerahastot. Julistepohjat. Viitattu 11.10.2021 <https://www.rakennerahastot.fi/julistepohjat>.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2021b. Rakennerahastot. Logot. Viitattu 11.10.2021 <https://www.rakennerahastot.fi/logot>.

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Wikipedia 2021. Kemi-Tornion seutukunta. Viitattu 25.11.2021 https://fi.wikipedia.org/wiki/Kemi%E2%80%93Tornion_seutukunta.

LIITTEET

- Liite 1. Hankejulistite
- Liite 2. Roll up
- Liite 3. Esite
- Liite 4. Word-pohja
- Liite 5. Powerpoint-pohja
- Liite 6. Graafiset elementit
- Liite 7. Valokuvat

Liite 1. Hankejulistite

Teollisuusmatkailun konseptointi

HANKEEN TAVOITTEENA ON

- lisätä matkailun ja teollisuuden toimijoiden yhteistyötä
- edistää Meri-Lapin pk-yritysten uusien teollisuusmatkailupalveluiden kehittämistä eri vuodenajoille
- kulttuuriperinnön, historian ja tarinoiden huomioonottaminen palveluiden kehittämisessä

Hankkeen rahoitus
346 069 €
josta EAKR-
rahoitusta
276 853 €

Hankeaika
1.8.2019 -
31.12.2021

Lisätietoja:
Mirva Tapaninen
mirvatapaninen@
lapinamk.fi
040 527 6270

Euroopan unioni
European Union
2014-2020

Vipuvoimaa
EU:lta
2014-2020

LAPIN LIITTO

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

LAPIN AMK¹
Lapland University of Applied Sciences

Liite 2. Roll up

Teollisuusmatkailun konseptointi

HANKKEEN TAVOITTEENA ON

- lisätä matkailun ja teollisuuden toimijoiden yhteistyötä
- edistää Meri-Lapin pk-yritysten uusien teollisuusmatkailupalveluiden kehittämistä eri vuodenajoille
- kulttuuriperinnön, historian ja tarinoiden huomioonottaminen palveluiden kehittämisessä

Lisätietoja:
 Mirva Tapaninen
 mirva.tapaninen@lapinamk.fi
 040 527 6270

Hankkeen rahoitus
 346 069 €
 josta EAKR-
 rahoitusta
 276 853 €

Hankeaika
 1.8.2019 -
 31.12.2021

Kuvat: Kemin Matkailu Oy / ExperienceSIS

 European Union
 European Regional Development Fund

 Vipuvoimaa
 EU:lta
 2014–2020

 LAPIN LIITTO

 LAPIN YLIOPISTO
 UNIVERSITY OF LAPLAND

 LAPIN AMK
 Lapland University of Applied Sciences

Liite 3. Esite

Hankkeen rahoitus
346 069 €
josta EAKR-
rahoitusta
276 853 €

Hankeaika
1.8.2019 -
31.12.2021

Lisätietoja:
Mirva Tapaninen
mirva.tapaninen@
lapinamk.fi
040 527 6270

European union
Euroopan unioni
Europe's Growth Engine

Vipuvoimaa
EU:lta
2014-2020

LAPIN LIITTO

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

LAPIN AMK¹
Lapland University of Applied Sciences

Teollisuusmatkailun konseptointi

Teollisuusmatkailun konseptointi

MATKAILUN JA TEOLLISUUDEN TOIMIJOIDEN YHTEISTYÖN LISÄÄMINEN EDISTÄÄ MERI-LAPIN PK-YRITYSTEN UUSIEN TEOLLISUUSMATKAILUPALVELUIDEN KEHITTÄMISTÄ ERI VUODENAIKIOIHIN SOPIVAKSI.

Hankkeen tavoitteena on edistää matkailun ja teollisuuden sekä niitä tukevien toimijoiden verkostoyhteistyötä. Meri-Lapin alueella on vakuuttava teollinen historia ja se on matkailunkin näkökulmasta arvokasosa Lappia. Teollisuusmatkailua kehitetään nyt yhdessä alueen toimijoiden,

Lapin ammattikorkeakoulun ja Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnan kanssa. Hankkeen avulla saadaan hyödynnettyä alueen potentiaalia yrittäjien ja toimijoiden verkostomaisessa toiminnassa.

TEOLLISUUSMATKAILU-HANKE

Teollisuusmatkailun konseptointi –hankkeen yksi päätavoitteista on tuottaa Meri-Lapin alueelle erityyppisiä teollisuusmatkailun konsepteja, jotka toteutetaan alueen matkailuyritysten, teollisuuden ja sidosryhmien kanssa yhteistyössä. Hankkeen kehittämistyön tuloksena syntyy yrityksille työkaluja liiketoiminnan kehittämiseen.

Hankkeen teemoina ovat kulttuuriperintö, kiertotalous, vastuullinen teollisuus sekä elintarviketeollisuus maaseutu-matkailutyyppisen toiminnan ohella.

Meri-Lapin teollisuusmatkailun kehittämiseen voi lähteä mukaan ottamalla yhteyttä hankkeen projektipäällikköön, yhteystiedot löydät esitteestä takaa.

Teollisuusmatkailun ABC

"Teollisuusmatkailu on matkailua kohteissa, jotka edustavat teollisuuteen liittyvää asiantuntemusta menneisyydestä, nykyisyydestä tai tulevaisuudesta. Teollisuusmatkailu -käsite jaetaan yleisesti kolmeen osaan, jotka ovat kulttuuriperintöön liittyvä matkailu, yritysvierailut kohteissa sekä tieteellinen matkailu."

- Oili Ruokamo

Liite 4. Word-pohja

Otsikko Otsikko Otsikko Otsikko Otsikko Otsikko Otsikko

Otsikko 2

Bis moll et velit remosam valorro officipsum que natur aligent utem la sa ipsanimod ut ipis rati ab inum quia valorro volute nem none min essequo voluptur adit fuga. Ucium rem hardis et et laut plaboreium voluptat.

Il idipita dolores equisquia et re vene nis dolo quasip quiberatus doluptatit. Agnatempedi optis in exero eariam fugtas itatur mi, ommodit moluptam facearu ptasimp orumquiam et fuga. Nequod maia blabor sititem harunt elorem quid magnime simustotae dipus verupitit, corit aut aut volupti atibus excaser chiloritae rae sequi officur sinum quo derovit, con ra deliquid mintibus ma ma nisqui nieniscit alicatur?

Quidellupis serum liguide bitati autemporis aut aut fuga cument volesectiae ma vendi int quunt omnihilor magnim venecta qui que porohen danhih, si nos remos as ab ipiciae rerae ne enis nobitis trumet porendi quunt, quam volutesseque nat verore dolorem as sequid quo blabo. Ad mi, saectent, cusaeerum lam doluptatem qui blaborehent voloriae volora nihicil es ipsunde l umque nonseque sequam et earum fugtia core et facea quaeesti onsequas eatem et essimos sum et asit voluptat quo molarat emporae soloratur aligendit quiscipsant.

Bis moll et velit remosam valorro officipsum que natur aligent utem la sa ipsanimod ut ipis rati ab inum quia valorro volute nem none min essequo voluptur adit fuga. Ucium rem hardis et et laut plaboreium voluptat.

Il idipita dolores equisquia et re vene nis dolo quasip quiberatus doluptatit. Agnatempedi optis in exero eariam fugtas itatur mi, ommodit moluptam facearu ptasimp orumquiam et fuga. Nequod maia blabor sititem harunt elorem quid magnime simustotae dipus verupitit, corit aut aut volupti atibus excaser chiloritae rae sequi officur sinum quo derovit, con ra deliquid mintibus ma ma nisqui nieniscit alicatur?

Quidellupis serum liguide bitati autemporis aut aut fuga cument volesectiae ma vendi int quunt omnihilor magnim venecta qui que porohen danhih, si nos remos as ab ipiciae rerae ne enis nobitis trumet porendi quunt, quam volutesseque nat verore dolorem as sequid quo blabo. Ad mi, saectent, cusaeerum lam doluptatem qui blaborehent voloriae volora nihicil es ipsunde l umque nonseque sequam et earum fugtia core et facea quaeesti onsequas eatem et essimos sum et asit voluptat quo molarat emporae soloratur aligendit quiscipsant.

Bis moll et velit remosam valorro officipsum que natur aligent utem la sa ipsanimod ut ipis rati ab inum quia valorro volute nem none min essequo voluptur adit fuga. Ucium rem hardis et et laut plaboreium voluptat.

Il idipita dolores equisquia et re vene nis dolo quasip quiberatus doluptatit. Agnatempedi optis in exero eariam fugtas itatur mi, ommodit moluptam facearu ptasimp orumquiam et fuga. Nequod maia blabor sititem harunt elorem quid magnime simustotae dipus verupitit, corit aut aut volupti atibus excaser chiloritae rae sequi officur sinum quo derovit, con ra deliquid mintibus ma ma nisqui nieniscit alicatur?

Quidellupis serum liguide bitati autemporis aut aut fuga cument volesectiae ma vendi int quunt omnihilor magnim venecta qui que porohen danhih, si nos remos as ab ipiciae rerae ne enis nobitis trumet porendi quunt, quam volutesseque nat verore dolorem as sequid quo blabo. Ad mi, saectent, cusaeerum lam doluptatem qui blaborehent voloriae volora nihicil es ipsunde l umque nonseque sequam et earum fugtia core et facea quaeesti onsequas eatem et essimos sum et asit voluptat quo molarat emporae soloratur aligendit quiscipsant.

Otsikko Otsikko Otsikko Otsikko Otsikko Otsikko Otsikko

Otsikko 2

Bis moll et velit remosam valorro officipsum que natur aligent utem la sa ipsanimod ut ipis rati ab inum quia valorro volute nem none min essequo voluptur adit fuga. Ucium rem hardis et et laut plaboreium voluptat.

Il idipita dolores equisquia et re vene nis dolo quasip quiberatus doluptatit. Agnatempedi optis in exero eariam fugtas itatur mi, ommodit moluptam facearu ptasimp orumquiam et fuga. Nequod maia blabor sititem harunt elorem quid magnime simustotae dipus verupitit, corit aut aut volupti atibus excaser chiloritae rae sequi officur sinum quo derovit, con ra deliquid mintibus ma ma nisqui nieniscit alicatur?

Quidellupis serum liguide bitati autemporis aut aut fuga cument volesectiae ma vendi int quunt omnihilor magnim venecta qui que porohen danhih, si nos remos as ab ipiciae rerae ne enis nobitis trumet porendi quunt, quam volutesseque nat verore dolorem as sequid quo blabo. Ad mi, saectent, cusaeerum lam doluptatem qui blaborehent voloriae volora nihicil es ipsunde l umque nonseque sequam et earum fugtia core et facea quaeesti onsequas eatem et essimos sum et asit voluptat quo molarat emporae soloratur aligendit quiscipsant.

Bis moll et velit remosam valorro officipsum que natur aligent utem la sa ipsanimod ut ipis rati ab inum quia valorro volute nem none min essequo voluptur adit fuga. Ucium rem hardis et et laut plaboreium voluptat.

Liite 5. Powerpoint-pohja

Otsikko

Otsikko 2

Otsikko

- Tekstiä

Otsikko

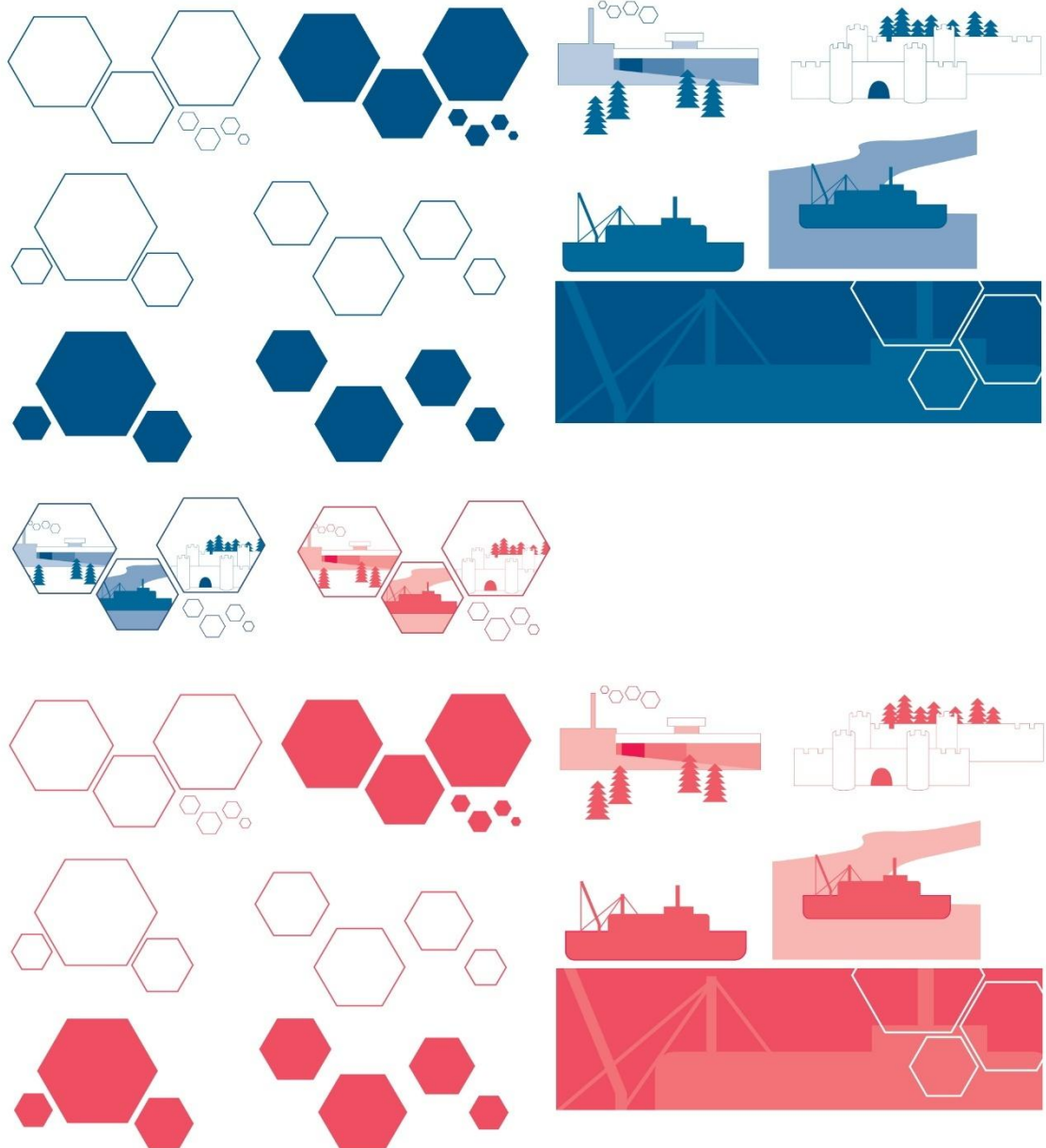
- Tekstiä

Otsikko

- Tekstiä

Liite 6. Graafiset elementit

Liite 7. Valokuvat

